

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSÉG'
 ENGEDELMÉVEL,

XXXXXXXXXX

Nro 50.

Költ Bétsben, Karátson Havának (Décembernek)
 20-dik napján 1796-dik Eftendőben.

Hadi Környüállások.

*A' Kehlnél 's Hüningennél történtt
 nevezetesebb dolgokat, és az Olasz-Országi
 környüállásokat így adja elő a' Bétsi Ud-
 vari Újságnak 17-dik Déc.ri Darabja:*

Kehlbe Strafszburgból, tizenkét fél Fran-
 tzia Brigádák takarodtak által két hídon
 Növ. 21-dik éjtszakájánn. Ily nagy erővel
 ki rontott az ellenség más nap reggel igen
 ködös időbenn a' maga sántzaiból, 's az

E c e

elől fekvő és még egészszenn el nem ké-
szültt Földváraink között egynehányat,
Sundheim nevű faluval egyetemben el
foglalta: de a' Miéink az első ostrom-lí-
neánál újra öfzsze-fzedték magokat 's egy-
gyesítették a' Tartalék-néppel, és oly ha-
talmassan vissza-verték egészszenn az el-
lenséget, hogy érezhető volt ugyan az ő
veszteségjek is: de a' Frantziáké, hozzá
hasonlíthatatlanul meg-haladta azt. Nagy
elköze volt ezenn diadalomnak *Arausio*
Hertzeg *Fridrik* Generális, a' ki már más
alkalmatosságokkal is igen hasznos szol-
gálatokat tett. Nem múlatja el a' Fő-Her-
tzeg, más érdemes Vitézeinket is meg-ne-
vezni, a' kik ezenn alkalmatossággal, je-
lessenn meg-különböztették magokat."

A' *Hünigeni* Híd-sántzát, és magát
a' hidat is ágyúztatni kezdette H. *Fürsten-
berg* F. M. L. unk Növ. 28-dikán, 's oly
szerentsés volt, hogy tsak hamar el szaggat-
tatott a' hídból 20 darabokat, melyek, a'
víz által le felé vitétvénn, fenn akadtak
egy Fövénysziklán, a' melyről igyekeznek
a' Miéink ki szállítgatni azokat lassann las-
sann a' szárazra. H. *Fürstenberg* ily ked-
vező környülállásokbann, Növ. 30-dik éjt-
szakájánn, a' *Ferdinánd, Bender*, és *Wenk-
heim* Reg. jeit 3 tsapatokban a' Híd-sántza
ellen indította. A', két elől nevezett Re-
gementek, oly szerentséssen előre nyomúl-
tak, hogy 2 rövid és 3 hosszú Fr. ágyúk-

nak gyűjtő jukaikat már bé is szegzették, volt: de a' *Wenkheim* Reg. je el vesztvénn a' maga derék Vezérjét *Neszlinger* Oberstert, egy kártáts-golyóbis által: hátrálni kezdett, melynek érkezését nem győzvénn várni a' más Reg. ck, kéntelenek voltak oda hagyni foglalmánnyaikat.

Olafz-Országban, hogy ellent álhasson *Bo-naparte*; *Guosdanovich* és *Davidovich* Generalisaink' Korpussainak; sok népet vont magához mindenfelől: a' rendkívülvaló bemény hideg és rút fergetegek is hamar kezdődtek most ott. Ez az oka, hogy *Quosdanovich*' Korpnsa, *Bassánónál*; a' *Davidoviché* pedig *Alánál* választott magának tanyát, a' melyen, mind ki pihenhessék magokat, a' több rendbéli, és változó szerentsével, de még nem tudható veszteséggel folytatott vereskedések után; mind a' *Tirolisi* és Belső Ausztriai széleknak oltalmára, és *Mantuának* is, mihelyt jó móddal meg eshetik, segítségére, legyenek.

A' *Newwiedí* hid-sántzát elhagyták a' Fr. ák Dec. 6-dik éjtszakáján: minekutánna meg egyeztek *Kray* Gen. unkal, hogy az ágyúikat, és egyéb hadikészületeiket el-szállíthassák,

Portugalliai Tudósítások után irják a' *Londoni* Újságok, hogy midőn el-akart utazni *Madritból* az Anglus Követ Lord *Bute*: a' Nép ki fogta a' lovakat, a' hintat

jaból, 's kérte, hogy ne menjen el: mer-
a' Spanyol Nép, békességben kíván élni
az Ánglusokkal.

Portugallia, nem vehette rá magát,
hogy a' Spanyol Udvar' kívánsága szerént,
bé zárja Kikötőhelyeit az Ánglus hajók
előtt; sőt inkább oly nyilatkoztatást tett
maga felől, hogy Ő, a' maga régi Frigye-
séhez Ángliához hív marad: minekokáért
Ángliából egynehány Nagy-Britanniai zsol-
don lévő Regementek küldődnek ágyúk-
kal együtt Portugalliába, hogy ezen Orszá-
got, annál jobb móddal meg lehessenn ol-
talmazni, az ellene egyesült Sp. és Fr. Se-
reg ellen.

A' *Bresti* Hajósseregről azt írták *Pá-
ris*ből Növ. 27-dikénn, hogy ki indult a'
nagy tengerre. A' *Dünkircheni* Kikötő-
helyből, bizonyos, hogy el indultak volt
Növ. 27-dikénn, negyvenkét Hajók, szá-
razra való számos Katonasággal és ágyúk-
kal: de köntelenítették vissza-térni egy
nagy szélvész miatt, mely, egy hajókba kárt
is tett; egy mást pedig egészszén öfzfze
tört, a' melyen ültek éppenn *Quentin* és
Muskin Generálisok, kik közzül amaz,
Marcheret nevű Generálissal együtt a' szá-
razra való fegyveres Népet; *Muskin* pe-
dig, a' ki, származására nézve Hollandus, a'
Hajóssereget kormányozza. Tizenegy Em-
ber belé vészett a' tengerbe.

A' Frantzia Direktóriumnál lévő *Nápolyi* Követ, vévén a' maga Udvarától a' Békességkötés' helybe - hagyattatását's meg - crössítettését, közölte a' Direktóriummal: ez pedig, Növ. 20-dikán a' Törvényhozó Gyűlés' két Tanátsaival, 's már azolta ki jött a' Békességkötés egygyütt a' *Nápolyi* Felsőg' rátifikátziójával is, mely, Növ. 2-dikán költ, nyomtatásban.

A' Fr. Direktórium, egy Bankót akar, úgy látszik, fel állítani: mert 9-dik Décemberre, egy Gyűlést hívott öfzfze, a' végre, hogy kellessék segíteni a' Frantzia krediten (hitelességenn)? Ezen Gyűlésre tartozik minden Kereskedő - Város, egy oly Deputátust küldeni, ki a' leg-meg hittebb Kereskedő-házaknak egyikéből való.

Frigyes Belgyiomból. —

A' Nemzeti-gyűlésnek Politicus Unitárius' Tagjai, erőssen rajta vóltak, hogy ezenn Közönséges - Társaság' jövendöbéli Konstitútziónak fundamentomául a' tökéletes Egyesség vevödjék fel, melynek módját ki dolgozhatja annakutánna, a' mint Ök mondották, egy, a' végre ki-nevezendő Kommiszzió: de nem hajthatták végre szándékjokat: mert ha nem sokkal is, ugyan tsak nagyobb vólt az olyan értelmű Tagoknak száma, kik, a' már ki-dolgozott ('s általunk is egynehány ízben emlí-

tett és summássann elő is adott) Plánumat a' Konstitúciónak kívánták, a' Konstitúzióról tartandó Nemzet-gyűlési tnnátskozasok' fundamentomául fel vétetni. 66-an vóltak t. i. a' kik ezt vıtatták, 's végre, nagy nehezen meg is állították: a' tökéletes Egység' sürgetői pedig 52-enn.

Elegyes Tudósítások.

Az Orosz Tsáfzár Manifestumának, melyröl a' múltt postánn emlékeztünk ez az értelme:

„Mi, Isten kegyelméböl Első Pál, minden Oroszok Tsáfzárja, 's egyedülvaló Uralkodója 's a' t. tudokra adjuk minden hív Alatvalóinknak, hogy a' Mindenekfelett való Felsőségnek akarátja szerént, a' mi igen kedves Afzfzony Anyánk, a' minden Oroszok Tsáfzárnéja 's Egyedülvaló Uralkodója Második Katalin, 34 ezten-dei Országglása után, Nov. 17-dikénn, Nékünk és a' mi egész Tsáfzári Házunknak igen nagy szomorúságunkra, ebböl az ideigvaló életböl, általment az örökkévalóra. A' midön Mi most, a' mi Eleinkröl örökség szerént reánk szállott Tronusba felállunk, és minden hív Alatvalóinknak parantsoljuk, hogy hıvségünkre esküvés-sel kötelezzék magokat: esedezünk a' Mindenható Istennek, hogy segítsen bennünket a' maga szent áldásával, a' teréhnek, melyet reánk tett, az Ország' hasznára 's

hív Alattvalóink' javára való hordozásában. Adattatott Sz. Péter Városában Nov. 17-dikénn. 1796-dik esztendőben,

Pál.

Még az nap letették a' Hódoló - hitet a' Status Tanáts, és minden Kormányzókékek.

Derék Fejedelmet lehet várni a' mostani Orosz Császárból, egy Utazó le írása fzeréut, ki is azt állítja róla, hogy természeti tulajdonságául lehet tenni az emberl Nem' boldogságának telyes szívből való kívánását. A' tudományokban járatos, gondolkodó, és maga kíván fundamentomossan végire járni mindennek. Belső indulatjának, egy vagy más tárgyra való különös és kiváltképpen való vonattatását nem lehetett benne tapasztalni. Az Udvari pompa' lármájánál inkább kedvellette, a' Házi-gazdai élettsendességét. Utolsó esztendeibenn a' maga Hertzegségének örömet mulatott, *Gatschinában, és Pawlovskiban*, melly lakó helyeket maga készítettett. Igen nyájasann viseli magát Mindenek eránt. Néhai Minister *Panin Iwanowits* Miklóshoz, a' ki Nevelője vólt néki, mind végig nyílt szívvel, erős bizodalommal és háládatos tisztelettel viseltetett. A' mely nap halálra vált Gróf *Panin* (t. i. 1783-dik esztendő Áprilissának 11-dikénn) előtte térdre esve, kezét tsokolva, és könyvezve vett bútsút tőle a'

Nagy Hertzeg, mely tselekedet, valóságos belső nagyságot mutat. Minekelötte eltemettetett volna a' hólt teste Gróf *Panninak*, el ment annak látására a' Nagy Hertzeg, 's akkor is megtsókolta még egyfzer néhai hív Gondviselőjének 's Oktatójának ámbár már meg hidegedett kezét is, és háladatosságnak könnyeivel áztatta azt. — Esztendei jövedelme a' mostani Tsászárnak, Nagy-Hertzeg korában nem ment többre százkilentzvenezer Rubelnél. (*Potemkin, a' maga utolsó esztendei közül egyben egyben bé vett 3 millió Rubelt*)

Néhai Második *Katalin* nagy nevének örökké való hirdetői lesznek: — az ő tudós Munkái, a' milyenek: a' Hitet 's Vallást tanító Catechismus; és az új Törvény Könyvnek helyes ki-dolgozására való Út-mutatás — az általa építtetett kétfáz hatvan új Városok — a' sok Oskolák, melyeket Ő fundált — az Építő, Képfaragó-metfző 's festő és más mesterségeknek az ő Uralkodása alatt lett oly nagy előmenetelei, hogy a' mit, 40 esztendővel még ez előtt tsak nevéről is alig esmertek az Oroszok, már most azt, nem tökéletlenebbül készílik a' született Oroszok, mint más Európaiak a' *Sarskoe-Seloba*, 's a' *Moscauba* szolgáló utak, a' *Pétersburgi* tsatornák és hidak, melyek,

a' még virágjában volt. Görög-Országának, 's Rómának mestérséges műveivel vetekednek — a' tengeri kereskedésnek jövendőre sokat ígérő állapotba való helyheztetése — a' Német-Országból, Helvétziából, Olasz-Országból, Angliából és másunnan is az Ő édesgetéseire, Ruszfiába által-költözött Lakosok — a' szerentséssen folytatott sok hadak, melyek, való, hogy nem kevés vérontással estek meg: mert tsak az az egy had is, mely, 1768-dik eszt. től fogva, 174-dikig tartott, kétszáz ötven ezer Ember' életébe került, egy fő Orsz Vezérnek saját fel-számlálása szerént. 's a' t.

Egész Euróábann nem volt fényesebb Udvar a' Második *Katalinénál*; az ő mindennapi órái szorossann fel voltak oszrva a' munkálódásra; és valamint ebben a' tekintetben, úgy másbann is nagy kedvellője 's követője volt a' jó rendtartásnak.

Magyar Ország.

Az Ország' Gyűlése által igazságossan ki dolgoztatott, 's Ő Felsége által is helybe-hagyatott, és ekképpen Törvénynyé lett fel-osztása, az ajánlott ötven ezer főből álló új Katonaságnak, így következik:

A' Pozsonyi Distriktusban: Pozson Vármegye allit 1144-et; Nyitra V. 2110-et; Trentsén V. 1583-at; Mozsén V. 349-et;

Győr V. 458-at; Komárom V. 627-et. =
 Bazing Városa, 33-at; Modor, 33-at; Pozson, 130-at; Nagy-Szombat, 46 ot; Sz. György, 7-et; Szakoltza, 37 et; Trentsén, 16-ot; Győr, 103 at; Komárom, 67-et.

A' Besztertze - Bányai Distriktusbann: Hont Vármegye, 806-ot; Árva V. 550-t; Liptó V. 496-ot; Túrótz V. 257-et; Bars V. 736 ot; Zólyom V. 453-at. — Kör-mözt-bánya, 27-et; Újbánya, 20-at; Besztertzebánya, 30-at; Breznóbánya, 23-at; Libethbánya, 10-et; Zólyom, 10-et; Korpona, 23-at; Selmecz, Bélabányával együtt, 107-et; Bakabánya 20-at.

A' Sopronyi Distriktusbann: Sopron Várm. 1000-et; Vas V. 1630-at; Veszprém V. 933-at; Szala V. 1590t. — Sopron Város, 93-at; Kis-Márton, 16-ot; Ruszt, 10-et; Kőszegh, 40-t.

A' Pétsi Distriktusbann: Baranya Várm. 1264-et; Tolna V. 500-at; Somogy V. 1236-ot; Bács V. 1260-t. — Péts Város, 50 t; Újvidék, 90-t; Zombor 87-et; Maria-Theresiopolis (mely, minekelötte Kir. Várossá lett volna: Szabadkának kivattott) 127-et.

A' Kássai Distriktusban: Abaúj Várm. 853-at; Zemplén V. 1506-ot; Sáros V. 1140-t; Gömör V. 820-at; Torna V. 117-et; Borsod V. 913-at; Szepes V. 740-t. A' Szepességi Mező. Városok, 373-at. A' Lublói és Podolini Dominiumok, 80-t. Ung Vár-

megye, 384-et. — Kassa Városa, 40-t; Bártfa, 20-at; Szeben, 13-at; Eperjes, 43-at; Késmárk, 26-ot; Lötse 40-t.

A' Budai Distriktusbann: A' Kúnok és Jáfzok, 723-at (Lovasokat). Csongrád V. 400-at; Csanád V. 158-at; Békés V. 405-öt; Heves V. 1206-ot; Arad V. 994-et; Fejér V. 640-t; Esztergom V. 275-öt; Nógrád V. 1140-t; Pest V. 2050-t. — Szeged Városa, 166-ot; Székesfejérvár, 67-et; Esztergom, 40-t; Pest, 160-t; Buda, 193-at; Eger, 110-et.

A' Debretzeni Distriktusbann: Szabolcs Vármegye, 654-et; Bihar, 2220-at; Beregh V. 435-öt; Ugotsa V. 195-öt; Máramaros V. 580-t; Szathmár V. 794-et. — Debretzen Városa 270-t; Nagybánya, 20-at; Szathmát-Németi 44-et; A' Hajdú-Városok, 223-at (Lovasokat). Felső-Bánya, 27-et.

A' Szeremi Distriktusbanu: Szerem Várm. 594-et; Verötze V. 794-et; Po'sega V. 460-t. — Po'sega Városa, 7-et.

A' Zágrábi Distriktusbann: A' Horvát Vármegyék és Városok együtt, 2457-et; Fiume Városa, 30-at.

A' Temesi Distriktusbann: Krassó Vármegye, 1184-et; Temes V. 1430-at; Torontál V. 944-et. — Temesvár, 70-t.

Béts.

A' Katonai Fő Cancelláriának előadása szerint, a' Ts. K. nagy Ármádiából,

2-dik Oct. től fogva, 30-dik Nóvemberig, vitézi halállal vegezték életüket: két Stabális és 6 Fő-Tisztek, 's alsóbb rendű Katonák 296-an. Ló, 193 hullott el. — Meg-sebesedtek: 1 Generális; 's egy Stabális- és 46 Fő-Tisztek; alsóbb rendű Katonák pedig 1833-an, és 315 ló. — El fogattattak 's el tűntek; 1 Stabális- és 6 Fő-Tisztek; 1245 alsóbb rendű Katonák; és 75 ló.

A' hóltaknak száma közzül valók: Wenkheim gyalog Reg. béli Oberster *Neszlinger*; Modéna könnyű lovas Reg. béli Major *Schmidl*; Odonell Szabad-seregébéli Alhadnagy *Contrecourt*; Első Slavoniai Reg. béli Zászlótartó *Bosnyák*; Ferdinánd Fő-Hertzeg gyalog Reg. béli Kapitány *Gangerl*; Bender Reg. béli Kapitány *Kellendorffer*, és Hadnagy *Schütz*.

A' sebesek között vagynak: Hadi Tárnokmester Gróf *Wartensleben* (kinek nem vágják el a' golyóbis által érdekeltett karját a' Seborvosok; hanem egész reménységgel gyógyítják) Pellegrini gyalog Reg. béli Major *Raimondi*; Gyulay Szabad seregébéli Fő-Hadnagy *Semsey*; Bender gyalog Reg. béli Főhadnagy *Zacherle*, 's Lille Zászlótartó; Ferdinánd Fő-Hertzeg Reg. béli Hadnagyok *Castilion*, *Buco*, és *Kóczy*; Bender Reg. béli Kapit. *Trautweiler*, *Mohr* és *Hövel* Hadnagyok; 's

Buden Zászlóartó; *Wenkheim* Reg. béli Főhadnagyok, *Melichalek* és *Busche*. Gyulai Szabad-seregebéli Főhadnagy *Oreskowitz*, és Alhadnagy *Feldvasy*; Első Székely Reg. béli Főhadnagy *Polster*; Első Bánáti Határőrző Batalionbéli 2-dik Kapitány *Horaczek*, és Főhadnagy *Heiden*; Antal Főherczeg gyalog Reg. béli Hadnagy *Somogyi* és *Vajda* Zászlóartó; d'Alton gyalog Reg. béli Zászlóartók *Gerbert* és *Prohaska*; *Wenkheim* Reg. béli Kapitány *Wnorowsky*; Károly Főherczeg Reg. béli *de los Rios*, *Klauzál*, és *Kornmann* Kapitányok, Főhadnagy *Janneck*, Alhadnagy *Nomis*, és Zászlóartó *Grösz*; *Kaunitz* gyalog Reg. béli Kap. *Zalesky*, 's Főhadnagy *Stain*. *Wartensleben* Reg. béli Kapitány *Mang*, 's *Quosdanovich* és *Jlaison* Zászlóartók; *Kollorédó* József Reg. béli *Hofmann* és *Wratislaw* Főhadnagyok, 's *Balberiz* Zászlóartó; *Reisinger* Gránátérossai közzül Kapit. *Kaiser*; *Keglevics* Uhlánussai közzül, Főhadn. *Harnischer*; *Modena* Könynyű-lovassai közzül, Hadnagy *Roscha*, és Regiment-Adjutáns *Transky*; *Zeschwitz* Vasassai közzül Főh. *Schäffer*; *Wurmser*' Szabad-seregebéli Alh. *Borovják*; a' *Tsászár*' Huszárai közzül Főhadn. *Nagy*; *Odonell* Szabad-seregebéli Kapit. *Odonell*.

A' fogságba esttek között vagynak: Ferdinánd Fő-Hertzeg R. béli Oberstlieutenant *Ocskay*; Károly Fő-Hertzeg R. béli Zászlótartó *Hofmann*; Modena Könynyűlovassai közzül, *Charzefsky* és *de la Strada* Hadnagyok; Latour' Könynyűlovassai közzül Főh. *Henrion*; a' Trieri Választó-Hertzeg Katonái közzül Főh. *Bleul*; Varasdi Határörző 3-dik Reg. béli Kap. *Kolletich*.

Egy nagy származású, 's magát ahoz képest utazások által is tökéletesítő Iffjú Hazánkfia, még Oct. 7-dikénn indította hozzánk betses levelét a' Ménus meljéki *Frankfurtból*: Mi azonban' csak mots vetük a' levelet 's belőle ezeket közöljük. „*Giesenen, Vetzlaron, Buzbachon* 's a' tett utamban mindenütt, a' Had' keserves következéseinek, az ellenség véghetetlen pufztításinak, 's az ezekből folyó képzelhetetlen drágaságnak kellett tanújává lennem. A' *Buzbachi* Fogadás, ott létemben készítte egy számadást *Jourdánnak*, 22 óra alatt nálla 500 Rf. ig tett költségéről, melylyet a' Város fizet ki. *Vetzlár*, a' Tanáts' Státus Personálissát kevesebbre szorította a' teménytelen adosság miatt. *Máintz* mellett fekvő azon szerentsétlen Falunak esete eddig tudva vagyon, a' hol

a' Tsázfáriak egynehányan a' Frantzia pi-
 quetekre ki lövén, ōk azt gondolták hogy
 a' Falusiak adtak tüzet, 's a' két elsőbet
 a' Faluban fel akasztották, 's a' Falu négy
 részén, a' nélkül hogy a' dologról tudako-
 zódtak volna leg kissebbet is, tüzet ger-
 jesztettek, a' Falut körül vétették, ne
 hogy valaki ki költözhessék, 's egynehány
 szerentsétleneken kívül, kik lopva szalad-
 tak ki, senki meg nem szabadúlhatta. Le-
 hetne ezen irtódzatos képnek borzasztóbb
 vonásait is mutatni!"

Az *Ausztriai* Házhoz újonnan jött Len-
 gyel Birtokok' határai, rövid időn ki lesz-
 nek szabva, a' mint a' *Bétsi Udvari Új-
 ság'* 17-dik Décemberi Darabja írja, mivel
 a' néhai *Krakkói* Palatinátusban anynyira
 ment vólt már a' dolog Déc. 5-dikénn,
 hogy az ott lévő Ts. K. és Pruszszus Kom-
 misszáriusok, az Orosz Udvar' közbenjá-
 rása által, egy oly Egyezésnek írták ma-
 gokat alája, mely, az említett határoknak
 ki-szabását erányozza.

A' Magyar Királyi Testörzö Ns Sereg-
 ből három Tisztek lépnek ki mostanság
 Hadnagyoknak, úgymint: *Fráter*; *Kram-
 mer*; és *Andrásy* Urak. Az első, *Jella-
 chich* Reg. ébe; a' másik, *Kinszki* Ulriké-
 ba; a' 3-dik *Schröderébe*.

Kir. Fő Hertzeg *Jósef* Palatinusunkat; nagy örvendezéssel fogadták *Budánn*, Nov. 14-dikénn, a' Teátromban, melybenn, a' Játék' végződésével, ily alólírású Képe szemléltetett ő Kir. Fő Hgsgéének:

StatVs aC OrDInes

R. H.

Iosepho

trib VerVnt CVras,

nobIs

aVXILIVM.

A' M. Országgyűlés által *Károly* Fő Hhez rendelt 4 Deputátusokat, igazdagsággal vendégelte meg *Kristina* Fő Hertzeg Asszony, a' múlt Pénteken. — Vatsorán Hg *Eszterházy*nál voltak, 's éjféltájban megindultak, 3 különös hintókbann, *Offenburg* Vásrosa felé, a' hol vagyont most *Károly* Fő-Hertzeg.